

paret, argenti nempe ad libram solvendi; qui sanè usus ante determinatum monetarum valorem obtinuit.

a Gen. 23. Abraham 400. siclos argenti in pretium Sepulchri Saræ (a) appendit; inventum in oris faculorum argentum fratres Josephi, ad illum reduces, retulerant; argentum, inquam, ejusdem ac invenerant ponderis; *argentum in pondere suo (b)*. Siclus & Talentum communia erant rebus omnibus pendendis pondera. Quas Eliezer munus Rebecæ obtulit, armille decem siclorum ponderis habebant; in aures verò duorum [c]; jubet etiam Moyses, ex myrrhæ 500. siclis, & cinnamomi (d) 250. siclis, pondere Sanctuarii, thymiana confici; atque oblata in usum Tabernaculi 72000. eris talenta alibi (e) narrat. Porro eris nullum in commerciis usum fuisse constat. Cum Abfalom quotannis comam tonderet, detonsi crines 200. siclis pondere erant (f). Zacharias massam plumbi (g) plumbi talentum appellat; talenti enim vox generica habebatur, nec genus ullum monete vel pecunie certam summam necessariò exprimebat.

In libris post Moysen scriptis, cum de pecuniis, aut solutionibus agitur, non absimiles phrasæ occurrunt. Impios Ifaias describit argentum ad Idolum conflandum in latera emendo, 17. argenti nummos ad libram solvit (i); quam in rem appensam ad latera libram, quemadmodum & lapides certi ponderis, vel saltem pondera, grea vel plumbea, quæ Scriptura lapides appellat, delata credimus. Moyses cavet, ne in eodem sacculo diversa pondera (in Hebræo lapidem, & lapidem) majus & minus deserantur (k). Ipse insuper Legislator mandat, ut Israelita, naturæ necessaria præstituri, extra castra exeuntes, paxillum semper præter libram apud se habeant (l). Avari apud Amos (m) de nimia Festorum dierum frequentia querentes, sese insuper hortantur; *Imminuamus mensuram, augeamus siclum, supponamus stateras dolosæ*. Dolis evitandis ponderum & mensurarum typus in Templo asservabatur; unde ponderi exacto designando, proverbii loco obtinuit in Sacra Scriptura; *Ad pondus Sanctuarii*. In 2. Reg. 14. 26. *pondus Regium*, sive publicum; quòd scilicet monetarum, ponderum & mensurarum, totiusque in commerciis politia atque publicæ securitatis cura, Regis providentiâ incumberet. Duo hæc pondera Sanctuarii, & Regis aliud quid planè oppositum ponderi extranearum gentium, Phœnicum, Ægyptiorum, & Chanæorum designare in Scriptura Sperlingius autumavit; siclus scilicet Hebraicus cæteris vicinarum gentium, quibuscumque Judæi assueverant, pondere præstitisse creditur. Vulgò pariter Commentatores, duo, inter Hebræos, ponderum genera distinguunt, sacrum nempe & vulgare; illud Templi & Sanctuarii dictum, quod duplo alteri præstabat; alterum in usum commercii destinatum. Hæc tamen nutare sententia, futilibus innixa conjecturis, facile creditur. D. le Pelletier in Dissert.

de pondere comæ Abfalonis, *pondus Regis* de Babylónico pondere interpretatur; quo scilicet in captivitate Babylonica, & post illam, in commerciis Hebræi uterentur. Scriptor enim, qui Regum libros digessit, huic captivitati sive suppar, sive paulò inferior vixit.

Olim apud Judæos, argenti tantum & auri in commerciis usus obtinebat; qui enim nummi ejus Gentis enei supersunt, vel adulterini sunt, vel sub Simone Macchabeo cusi. Neque Turcæ, Arabes, Ægyptii, & Orientales plerique aliam monetam hodiè usque norunt (*).

Porro metalla illa sive in virgas, sive in laminas, sive in massam, ut de Sinensium monetis supra innuimus, redigi consuevisse credimus. Similes enim phrasæ in Psalmis leguntur; *fragmenta argenti (n)*, quæ potentes viri conculant, quòd facile de virgulis argenteis dictum explicari potest. *Ligamen argenti* legitur Gen. 42. 35. (o), quòd de virgulis seu verulis argenteis, instar obolorum Plutarchi, quorum pugillus drachmam reddebat, in fasciculum colligatis facile usurpatum est. Non tamen negaverim phrasim illam *ligare argentum (p)* tantundem sonare in Scriptura, ac in panno quodam, sive in marsupio argenti claudere; quòd sanè nostræ hypothese non repugnat. Acham spolia Jericho excutiens, in *regulam auream* (Hebr. *linguam auream*) 50. siclorum auri, & insuper in argenti pondere 200. siclorum incidit. Crimina sua Deum recondidisse, veluti virgulas argenteas in marsupio, Job insinuat. David collectos auri argenti & æris in virgas & in massam thesauros filio reliquit; aurumque illud, quòd Moyse in opus Tabernaculi, Aarone aureo Vitulo conflando, Josia ad facta tecta Templi collatum est, in monetam certè cunsum non fuisse constat.

Post inductum in commerciis Hebræorum argentum, adhuc tamen vetus quodque mos rerum permutandarum servatus est; ita emisse Jacob à filiis Hemor partem agri 200. agnorum pretio in Septuag. Vulgata, Chaldaeo, & plerisque Commentatoribus legimus (q). In Hebræo est 200. *Kesitab*, cujus vocis significatio obscurissima est. Si quis tamen eam vocem de moneta aliqua agni figurâ signatâ interpretari maluerit, eamque Abrahami ætate obtinuisse contenderit, suæ illi opinioni in hæsisse per me liceat. Jacob præstite Labano servitutis non aliam mercedem, quam gregis portionem postulavit [r]; nec ipse vicissim alterius generis munusculis Esau fratrem delinivit (s). Quæ rerum permutacione instituebantur commercia, in libro Job insinuatur, cum de homine sermo est, qui *pellem pro pelle, & cuncta qua habet, dabit pro anima sua* (t). Eadem spectans Ecclesiasticus (u), pretiosum adeò nihil esse dixit, quòd pro sapiente dari possit. Utrumque commercii genus, argenti nempe soluto pretio, & rerum permutacione, exactissime describit Isaias: *Venite, ait, emite absque argento, & absque ulla permutacione vinum & lac.*

Qua.

Quare appenditis argentum non in panibus, & laborem vestrum non in saturitate (x)? Gregis sui hædum Judas ad Thamar detulit (y); Salomon acceptis ab Hiram lignis, frumentum & oleum in pretium pendit (z); Oseas uxorem sibi pretio 15. argenteorum, & unius cori cum dimidio, hordei emit [a].

Obsolevit jam inter Eruditos recepta, illa persuasio de siclis quibusdam, quos in Judæa cufos sub Davide & Salomone jactitabant. Licet enim cum Moysis ætate comparati, recentissimi nummi illi reputari potuissent; tantam nihilominus præferrent vetustatem, quanta cufis Gregorum & Perarum monetis nunquam tribui potuisset. Cum enim Samaritanis characteribus inscribantur, speciem, quasi ante captivitatem cufi essent, præferunt; hæc enim scribendi apud Hebræos ratio post captivitatem obsolevisse fertur. Cum demum in uno latere insculptum legeretur *Jerusalem Sancta*, in altero *Siclus Israel*, certa statim ætas numismatum intelligebatur, nempe ante divisum sub Jeroboamo Regnum; post secessionem enim factam inter Israel, decem nempe Tribus, & Judam, id est Tribum Juda, & Benjamin, Jerusalem, Israelitarum seu 10. Tribuum opinione, de veteri religione excidit. Numismatum igitur ætatem constitui oportebat ante Jeroboami schisma; cum Hebræi omnes uno Israelis nomine censerentur, unico parerent è domo David Regi, atque Jerusalem totius Judææ religionis sedes haberetur.

Sed tam bellæ ratiocinationis fundamenta omnia nutant, ut proinde horum numismatum vetustas speciosior sit, quam solidior. Veterem scribendi rationem post captivitatem apud Judæos profus obsolevisse, obtinentibus pro Samaritanis Chaldaicis characteribus, quales hodie in Bibliis suis adhibent Judæi, tanquam certum constituitur. Sed contra receptam illam persuasionem faciunt numismata sub Simone Macchabeo cusa, Samaritanis characteribus, quos potius Phœnicios & Hebræos veteres dixeris, insculpta. Quin & veteres omnes Chaldaeo, vel Hebraico recentiori characteribus inscripti, Antiquariorum omnium assensu supposititi pronunciantur. Parem feramus sententiam oportet in numismata, quæ Davidis & Salomonis ætatem mentiuntur, cum falsitatis characteres non obscuros præferant; tum quòd recenti cusa metallo, cum puerilibus insculpta sæpè emblematis deprehendantur. Nonnulla ex ære conflata sunt, quo metalli genere nunquam in commerciis usos veteres Hebræos supra ostendimus. Uno vel altero sæculo vetustiora non esse asserit Sperlingius, atque in virum se, illa fabricantem, in Hofatia incidisse testatur. Inter quamplurimos siclos, quos in variis Musæis Patinus inspexit, nullum sibi, qui antiquior esset, occurrisset scribit. Veros quidem siclos extare, sed omnes sub Simone Macchabeo cufos, sentit Morellus; quæ sanè Eruditorum omnium, à nobis consultorum, est una sententia.

Dissert. Calmet. Tom. I.

Quare inter apocrypha sunt numismata. Abrahami, sene in antica, & vitulo in postica, insculpta; Moysis, cum viri imagine cornuta, (quemadmodum imago Alexandri, & quorundam ex Successoribus exhiberi solet) inscripta ex altero latere illâ sententiâ: *Non habebitis Deos alienos coram me*; Josue, taurum hinc, inde monocerotem exhibentia; David, cum regniæ sedis, & turris figurâ; Mardochei, cum sacco & cinere ex uno latere, coronâ verò ex altero. Nec meliora auguramur siclis, inter veterum Ecclesiarum cimelia asservatis, quos ipsissimos à Juda solutos in pretium venditi Servatoris jurant. Nummi siquidem illi, caput insignis Colossi, Soli dicati, præferentes, inde verò rosâ insculpti, vetera Rhodiorum numismata sunt.

Quod ad genuinos siclos, sub Simone Macchabeo cufos, attinet; Summo illi Sacerdoti cudendæ monete potestas ab Antiocho [b] Sidete Syrie Rege potestas facta est: *Permittimus tibi facere percussuram proprii numismatis in regione tua*. Cum tamen icones omnes & imagines lege Judæorum interdicerentur, emblematis quibusdam; sive vase aliquo Templi monetæ suas Simon insculpsit; e. g. vase, scypho, vel lyrâ ex uno latere; ex altero verò palmitis vitis cum fructu, pampino, manipulo, spicis, vel simili; inscriptio addita erat in uno tantum latere, *Siclus vel hemisiclus* (pro monetæ pretio) *Israel*; in postica legebatur anni nota 1. 2. 3. 4. sive 5. adjectis verbis, *Liberacionis Sion*. Nullæ extant monetæ, in quibus ulterior quàm annorum quinque nota exhibetur, quanquam ultra 3. solidos annos Simon regnavit; atque nullæ circumferuntur Joannis Hircani, qui post illum rerum potitus est, quanquam 20. annis jus dixerit. Quamobrem aliqui suspicantur, Judæos Simoni suggestisse, hæc cusa in monetis emblemata, non minùs quàm animantium, hominumque figuras Legi repugnare; qua inductus persuasione, facile Sacerdos concessio sibi privilegio renunciaverit. Non desunt etiam, qui cufas credant à Simone monetæ non in Judæa, sed in Urbibus quibusdam Samaritanis ditionis suæ; quòd scilicet Samaritanis characteribus, jam apud Judæos obsoletis, inscriptæ sint; neque figuram aliquam in monetis insculpi, in regione sua Judæi sustinuisent. Verum, ratiocinantur illi, cum inita à Simone ratio, cudendæ scilicet in Urbe Samaritana monetæ, quod in Judæa nunquam ausus fuisset, cum avita Lege semper repugnasse deprehenderetur; tandem vir ille religiosus susceptum opus dimisit. Conjecturæ quidem sunt istæ, sed non temerè profus excogitata.

Quid enim moverint Judæi, cum Pilatus Imperatoris imaginem in Urbem invahere tentaret (c), satis scimus. Cum Vitellius exercitum in Arabes ducens, per Judæam iter habere disposuisset, Judæi optimates, susceptâ ad illum legatione, rogarunt, ne vexilla Romanorum Imperatorum imagines exhibentia, in Judæa explicaret.

D 2 Cum

b 1. Macch. 15.

c Vide Josephi Antiq. l. 18. c. 4. & de bello l. 2. c. 8.

d *Antiq.* l. 18.
c. 7.

Cum Herodes Magnus (d) in ornamentum theatri, Ierosolymæ à se excitati, tropheæ crexisset, murmurare populus, quod tropheæ illa armatas statuas crederet, nec antea quiescere, quam sublatis armis nuda ligna apparerent. Ornatas figuris ædes Herodes Tetrarcha sibi Tiberiade construxerat, quas ut Cives ejus Urbis abolerent, Josephus Historicus, legatione pro Optimatibus Judæorum functus, etiam atque etiam rogavit [e]. Salomonem violatæ Legis reum agit ipse Josephus, eo nomine, quod boum simulacris vas, mare dictum, & in Templo constitutum ornasset (f). Rumorem etiam Ierosolymis excitatum occasione Aquilæ aureæ, super Templi januam ab Herode magno constitutæ, idem Historicus alibi narrat (g).

e *De vita sua.*

De hac Judæorum religione ita etiam Tacitus (h): Nulla simulacra Urbibus suis, nedum Templis sunt, non Regibus hæc adulatione, non Cesaribus honor. Nulli quin etiam apud Judæos erant imaginum artifices, non sculptores, non pictores juxta Origenis testimonium [i].

f *Joseph. antiq.*
qu. l. 8. c. 2.

Quamquam autem inter ipsos Hebræos Doctores de sensu Legis, figuras & imagines interdicentis, non constat; atque inter ipsos nonnulli emblemata omnia, & hieroglyphica, quorum nulla in rerum natura similitudo, permitti in Lege contendunt; plerique tamen imagines omnes, vel astrorum, etiam ad merum ornatum, interdicias defendunt (k). Nullæ etiam hodie in domibus Hebræorum, & Synagogis extant imagines, Leone Modena testante (l); quamquam pecuniis vulgaribus utuntur, quin & imaginibus ab aliis factis, non in commercium tantum, sed etiam in ornamentum; & Jesu Christi ætate moneta Romana, Cesarum effigie cusa, in Judæa vulgaris habebatur [m].

g *Antiq.* l. 17. c. 8.

Hinc conjecturam capere licet, quare Simon ab incepto cudendæ monetæ destiterit. Reges tamen Asmonæi, qui filio ipsius Simonis Joanni Hircano successerunt; ab hac avi religione recedentes, monetæ cum imagine sua, adjecto in postica emblemate, fertilitatem Judææ significante, cuderunt; qui deinde mos usque ad excidium Judææ sub Vespasiano obtinuit.

h *Histor.* l. 5.

Varia monetarum genera in Scriptura occurrunt; e. g. Talenti, Sicli, Hemisicli, Hebræicæ beka, Oboli, Hebræicæ Gerah. Alia sunt etiam minus nota, ut Kestah, Adarconim, sive Darcmonim, Mina, vel Mna, Denarius, Stater, quæ nomina sunt extraneæ Hebræis monetæ. Qui de valore & pondere monetarum Hebræicarum differuerunt Authores, aded inter se varii sunt & discrepantes, ut quæ potissimum sententia in ea re seligatur, discerni vix possit. Siclos sub Simone Macchabeo vulgares non idem servare pondus, peritissimorum virorum relatione, qui plures ad libram examinarunt, didici. Cum tamen certam sibi determinari sententiam Lectores plurimi exposcant, neque inamænæ hujus quæstionis intima penetrandi sibi negotium velint assumere; hinc calculum D. le Pelletier Rothomagensis, viri exa-

i *Contra Cels.*
l. 4.

missimi, & eruditissimi, præferendum duximus.

k *Vide Selden.*
de Jure Nature,
& Gent. l. 2. c. 6.

l *Leo Moden.*
par. 1. c. 2.

m *Matth.* 22.
17.

solido, 7. denar. & $\frac{15}{32}$.

Kestah, moneta erat aurea 12. circiter librarum & 10. solid. monetæ nostratæ, juxta ac D. Le Pelletier opinatur.

Sicli aurei pondus æquabat hemisiclium argenteum, adeoque 2. drachmas Romanas

Sicli aurei pondus æquabat hemisiclium argenteum, adeoque 2. drachmas Romanas

Sicli aurei pondus æquabat hemisiclium argenteum, adeoque 2. drachmas Romanas

Sicli aurei pondus æquabat hemisiclium argenteum, adeoque 2. drachmas Romanas

Sicli aurei pondus æquabat hemisiclium argenteum, adeoque 2. drachmas Romanas

Sicli aurei pondus æquabat hemisiclium argenteum, adeoque 2. drachmas Romanas

Sicli aurei pondus æquabat hemisiclium argenteum, adeoque 2. drachmas Romanas

Sicli aurei pondus æquabat hemisiclium argenteum, adeoque 2. drachmas Romanas

Sicli aurei pondus æquabat hemisiclium argenteum, adeoque 2. drachmas Romanas

Sicli aurei pondus æquabat hemisiclium argenteum, adeoque 2. drachmas Romanas

nas, vel 133. grana, & $\frac{1}{2}$. nempè Ludovisium aureum 7. granis, & amplius aliquantulum excedebat; valebat autem 11. libris, eodidem solidis, & 9. denariis, ac $\frac{1}{4}$. monetæ nostratæ.

Darcmonim, vel Adarconim, Darici erant; pondere, & valore siclium æquabant. Porro monetæ illas, quoties in Paralipomenis, & in Esdra occurrunt, Septuaginta verterunt drachmas; cum Alexandrinorum drachmæ, quas illi supputabant, duas continerent Romanorum drachmas.

Mina argenteæ summa ad 66. argenti siclos ascendebat; atque valoris erat 97. librarum, 6. solidorum, 10. denariis, & $\frac{1}{2}$. monetæ nostratæ.

Mina aurea 60. siclorum auri, valebat 695. libris, 6. solidis, 3. denariis monetæ nostratæ.

Talentum argenteum 50. minarum argenti, sive 3000. siclorum argenti, pondere erat 1500. unciarum Romanarum, sive 125. librarum Romanarum, & supputatum ad nostrum pondus Marchi 86. librarum, 14. unciarum, & 5. grossorum, valebat 4867. libris, 3. solidis, 9. denariis monetæ nostratæ.

Talentum aureum 100. minarum auri, sive 6000. siclorum auri, pondere erat 2. drachmarum Romanarum, adeoque 1500. unciarum, sive 125. librarum Romanarum, & 86. librarum, 14. unciarum, 5. grossuum nostri ponderis marchi; valore erat 6953. librarum, 5. solid. monetæ nostratæ.

Mensuras longitudinis Gallicanæ, ad quas deinde Hebræicas reducimus, primo determinare oportet.

Pes Gallicus 12. pollices, pollex 12. lineas æquat.

Pertica 6. habet pedes; leuca 2000. perticas.

Cubitus Hebræicus 20. pollices $\frac{44}{89}$. scilicet 20. pollices, & $\frac{1}{2}$. circiter.

Zeret, sive hemicubitus 10. pollices, $\frac{22}{89}$. pollicis.

Tophac sive palmus Hebræicus 3. pollicibus $\frac{37}{49}$. respondet.

Esbah, vel digitus $\frac{76}{89}$. pollicis.

Iter, quod Sabbato confici poterat, 2000. cubitos Hebræicos habebat; nempè 569. perticas, pedem 1. 8. pollices $\frac{68}{89}$. pollicis mensuræ Parisiensis.

Stadium Hebræicum, authore Josepho, habebat 400. cubitos Hebræicos, nempè

683. pedes, 1. pollicem, $\frac{67}{89}$. mensuræ nostratæ.

Dolium Parisiense capit 8. pedes cubicos, & dolium alterum (tonneau) 24. Pes cubicus habet 1728. pollices, vel 36. pintas; pinta verò 48. pollices.

Hempinta capit 24. pollices; medius sextarius 12. pollices; & quarta pinta pars 6. pollices cubicos. Quare dolium minus liquidorum Parisiense (le muid) habet 288. pintas; & dolium 864. pintas.

Dolium idem (muid) aridorum Parisiense continet 48. pedes cubicos, vel 12. sextarios. Sextarius habet 4. pedes cubicos, vel 2. minas.

Mina 2. minas minores, vel 2. pedes cubicos.

Mina parva habet pedem cubicum, vel 3. staria. (boisseaux).

Starium [boisseau] 16. quadrantes, (litrons) 576. pedes cubicos.

Quadrans (litron) 36. pedes cubicos.

Bathus sive epha Hebræicum, ad nostras mensuras relatum, habet 1434. pollices cubicos, $\frac{475158}{704969}$; adeoque capit 29. pintas, mediamque pintæ partem, hemifextarium, & octavam pintæ partem, atque insuper $\frac{475158}{704969}$.

Corus, sive chomer Hebræicus habet 10. bathos, nempè 14340. pollices cubicos $\frac{310720}{704969}$; vel 298. pintas, ac mediam pintæ, sextarii que partem, & $\frac{310720}{704969}$ pollicis cubici.

Letch, dimidium erat chomer, adeoque habebat 7170. pollices cubicos, & $\frac{155360}{704969}$ pollicis, vel 149. pintas cum medio sextario, octavâ pintæ parte, & $\frac{155360}{704969}$ pollicis.

Seah tertiam bathi partem referebat, adeoque habebat 478. pollices cubicos $\frac{158386}{704969}$; sive 9. pintas cum dimidio pintæ & sextarii, octavâ pintæ parte, ac 4. pollices, & $\frac{158386}{704969}$.

Tria fata, de quibus Gen. 18. 6. ipsissimum sunt epha. Porro alia est hæc mensura à trientali in Pf. 79. 6. & Isâ. 40. 12. Gomor, vel asaron, decimam ephæ partem habuit, nempè 145. pollices cubicos $\frac{1647517}{3524845}$, vel 3. pintas detracto $\frac{1877328}{3524845}$ pollicis.

Mensura carvæ liquidorum Hebræicæ ad Parisienses relata.

Dolium Parisiense capit 8. pedes cubicos, & dolium alterum (tonneau) 24. Pes cubicus habet 1728. pollices, vel 36. pintas; pinta verò 48. pollices.

Hempinta capit 24. pollices; medius sextarius 12. pollices; & quarta pinta pars 6. pollices cubicos. Quare dolium minus liquidorum Parisiense (le muid) habet 288. pintas; & dolium 864. pintas.

Dolium idem (muid) aridorum Parisiense continet 48. pedes cubicos, vel 12. sextarios. Sextarius habet 4. pedes cubicos, vel 2. minas.

Mina 2. minas minores, vel 2. pedes cubicos.

Mina parva habet pedem cubicum, vel 3. staria. (boisseaux).

Starium [boisseau] 16. quadrantes, (litrons) 576. pedes cubicos.

Quadrans (litron) 36. pedes cubicos.

Bathus sive epha Hebræicum, ad nostras mensuras relatum, habet 1434. pollices cubicos, $\frac{475158}{704969}$; adeoque capit 29. pintas, mediamque pintæ partem, hemifextarium, & octavam pintæ partem, atque insuper $\frac{475158}{704969}$.

Corus, sive chomer Hebræicus habet 10. bathos, nempè 14340. pollices cubicos $\frac{310720}{704969}$; vel 298. pintas, ac mediam pintæ, sextarii que partem, & $\frac{310720}{704969}$ pollicis cubici.

Letch, dimidium erat chomer, adeoque habebat 7170. pollices cubicos, & $\frac{155360}{704969}$ pollicis, vel 149. pintas cum medio sextario, octavâ pintæ parte, & $\frac{155360}{704969}$ pollicis.

Seah tertiam bathi partem referebat, adeoque habebat 478. pollices cubicos $\frac{158386}{704969}$; sive 9. pintas cum dimidio pintæ & sextarii, octavâ pintæ parte, ac 4. pollices, & $\frac{158386}{704969}$.

Tria fata, de quibus Gen. 18. 6. ipsissimum sunt epha. Porro alia est hæc mensura à trientali in Pf. 79. 6. & Isâ. 40. 12. Gomor, vel asaron, decimam ephæ partem habuit, nempè 145. pollices cubicos $\frac{1647517}{3524845}$, vel 3. pintas detracto $\frac{1877328}{3524845}$ pollicis.

Ca-